

บันทึก

เรื่อง การดำเนินงานตามมติของคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า เนื่องด้วยในการดำเนินงานควบคุมและส่งเสริมสมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์และการฌาปนกิจสงเคราะห์ของส่วนราชการ ฯลฯ เป็นงานที่จะต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการฌาปนกิจสงเคราะห์ พ.ศ.๒๕๑๗ ซึ่งมีลักษณะดังนี้

กระทรวงมหาดไทยได้มีหนังสือ ด่วนมาก ที่ มท ๐๘๐๖/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า เนื่องด้วยในการดำเนินงานควบคุมและส่งเสริมสมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์และการฌาปนกิจสงเคราะห์ของส่วนราชการ ฯลฯ เป็นงานที่จะต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการฌาปนกิจสงเคราะห์ พ.ศ.๒๕๑๗ ซึ่งมีลักษณะดังนี้

๑. การดำเนินการการฌาปนกิจสงเคราะห์นั้น วิธีการตามกฎหมายกำหนดให้สมาชิกทำการสงเคราะห์ซึ่งกันและกันเมื่อมีสมาชิกถึงแก่ความตาย โดยร่วมกันออกเงินสงเคราะห์ตามที่ข้อบังคับกำหนดไว้ และให้สมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์หรือการฌาปนกิจสงเคราะห์ของส่วนราชการ ฯลฯ หักเงินสงเคราะห์ไว้ส่วนหนึ่งเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายทางบริหารตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ แต่ไม่เกินอัตราที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

๒. นายทะเบียนได้รับจดทะเบียนข้อบังคับของสมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์และการฌาปนกิจสงเคราะห์ของส่วนราชการ ฯลฯ ไว้แล้ว โดยให้สมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์ และการฌาปนกิจสงเคราะห์ของส่วนราชการ ฯลฯ มีสมาชิกวิสามัญตลอดชีพ ซึ่งส่งเงินจำนวนหนึ่งเมื่อแรกเข้าในครั้งแรกเพียงครั้งเดียว ทั้งนี้โดยอนุโลมให้กับสมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์และการฌาปนกิจสงเคราะห์ของส่วนราชการ ฯลฯ ที่มีสมาชิกตลอดชีพ และได้มีการดำเนินการมาก่อนพระราชบัญญัติการฌาปนกิจสงเคราะห์ พ.ศ.๒๕๑๗ ประกาศใช้บังคับเมื่อมีสมาชิกอื่นถึงแก่ความตาย สมาคมได้นำเงินบริหารของสมาคมมาจ่ายเป็นเงินสงเคราะห์แทนสมาชิกตลอดชีพ

การดำเนินการในลักษณะดังกล่าวข้างต้น ทำให้เกิดปัญหาในการตีความจึงขอหารือคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อนำไปเป็นมาตรฐานในการดำเนินงาน ดังนี้

๑. ข้อบังคับที่นายทะเบียนได้รับจดทะเบียนไว้แล้วและข้อบังคับนั้นไม่สอดคล้องต่อพระราชบัญญัติการฌาปนกิจสงเคราะห์ พ.ศ.๒๕๑๗ มาตรา ๔ ข้อบังคับเช่นนี้จะถือว่ามีผลสมบูรณ์หรือไม่ และถ้าเป็นข้อบังคับที่ถูกต้องมีผลสมบูรณ์เช่นนี้ นายทะเบียนจะยกเลิกข้อบังคับที่ได้รับจดทะเบียนไว้แล้ว แต่ไม่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการฌาปนกิจสงเคราะห์ พ.ศ. ๒๕๑๗ ดังกล่าวนั้น จะกระทำได้อย่างไร

๒. กรณีที่นายทะเบียนได้รับจดทะเบียนข้อบังคับสมาชิกตลอดชีพไว้ในกรณีเช่นนี้สมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์จะต้องรับผิดชอบต่อสมาชิกตลอดชีพนี้ ประเภทใด คือ

๒.๑ รับหน้าที่ในการจ่ายเงินค่าบำรุงและเงินสงเคราะห์ ตามที่ข้อบังคับกำหนดให้กับทายาทของสมาชิกรายอื่น ๆ ที่เสียชีวิต แทนสมาชิกตลอดชีพ เช่นเดียวกับการปฏิบัติก่อนจดทะเบียนสมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์ ตามพระราชบัญญัติการฌาปนกิจสงเคราะห์

พ.ศ.๒๕๑๗ ตรารถเท่าที่ข้อความในข้อบังคับยังระบุสถานภาพการเป็นสมาชิกตลอดชีพอยู่

๒.๒ รับหน้าที่ในการจ่ายเงินค่าบำรุงแทนสมาชิกตลอดชีพเท่านั้น ส่วนเงินสงเคราะห์ที่ไม่อยู่ในข้อผูกพันที่สมาคมจะต้องจ่ายแทนให้กับสมาชิกตลอดชีพ

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๓) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าว ประกอบกับได้ฟังข้อเท็จจริงจากผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมประชาสงเคราะห์) แล้ว ได้ความว่า เนื่องจากนายทะเบียนได้รับจดทะเบียนข้อบังคับของสมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์และการฌาปนกิจสงเคราะห์ของส่วนราชการ ฯลฯ ที่มีสมาชิกตลอดชีพอยู่แล้ว ก่อนใช้ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๔๗ (การฌาปนกิจสงเคราะห์) และพระราชบัญญัติการฌาปนกิจสงเคราะห์ พ.ศ.๒๕๑๗ ซึ่งสมาชิกตลอดชีพนี้ส่งเงินสงเคราะห์จำนวนหนึ่งเมื่อแรกเข้าในครั้งแรกเพียงครั้งเดียว เมื่อเงินสงเคราะห์จำนวนนี้จ่ายไปหมดแล้ว และมีสมาชิกอื่นถึงแก่ความตาย สมาคมได้นำเงินบริหารของสมาคมมาจ่ายเป็นเงินสงเคราะห์แทนจึงเป็นการขัดกับวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัติการฌาปนกิจสงเคราะห์ พ.ศ.๒๕๑๗ ซึ่งมุ่งหมายที่จะให้กระทำการเพื่อสงเคราะห์ซึ่งกันและกันในระหว่างบุคคลที่ตกลงเข้ากัน จึงมีปัญหาว่า ข้อบังคับที่นายทะเบียนได้รับจดทะเบียนไว้แล้ว และข้อบังคับนั้นไม่สอดคล้องต่อพระราชบัญญัติการฌาปนกิจสงเคราะห์ พ.ศ.๒๕๑๗ ข้อบังคับเช่นนี้จะถือว่ามีผลสมบูรณ์หรือไม่ และถ้าเป็นข้อบังคับที่ถูกต้อง มีผลสมบูรณ์เช่นนี้ นายทะเบียนจะยกเลิกข้อบังคับที่ได้รับจดทะเบียนไว้แล้วแต่ไม่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการฌาปนกิจสงเคราะห์ พ.ศ.๒๕๑๗ ดังกล่าว นั้น จะกระทำได้หรือไม่ และในกรณีเช่นนี้สมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์จะต้องรับผิดชอบต่อสมาชิกตลอดชีพนี้อย่างไร กล่าวคือ รับผิดชอบที่ในการจ่ายเงินค่าบำรุงและเงินสงเคราะห์ ตามที่ข้อบังคับกำหนด ให้กับทายาทของสมาชิกรายอื่น ๆ ที่เสียชีวิตแทนสมาชิกตลอดชีพเช่นเดียวกับการปฏิบัติก่อนจดทะเบียนสมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์ตามพระราชบัญญัติการฌาปนกิจสงเคราะห์ พ.ศ.๒๕๑๗ ตราบเท่าที่ข้อความในข้อบังคับยังระบุสถานภาพการเป็นสมาชิกตลอดชีพอยู่ หรือรับผิดชอบที่ในการจ่ายเงินค่าบำรุงแทนสมาชิกตลอดชีพเท่านั้น ส่วนเงินสงเคราะห์ที่ไม่อยู่ในข้อผูกพันที่สมาคมจะต้องจ่ายแทนให้กับสมาชิกตลอดชีพ คณะกรรมการกฤษฎีกา(กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๓)ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวแล้ว มีความเห็นดังต่อไปนี้

ปัญหาประการแรก เมื่อพิจารณานิยามคำว่า “การฉ้อโกงทางเศรษฐกิจ” และ “เงินสงเคราะห์” ในมาตรา ๔^๑ ประกอบกับมาตรา ๒๖^๒ แห่งพระราชบัญญัติการฉ้อโกง

๑มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“การฉกฉวยชิงทรัพย์” หมายความว่า กิจการที่บุคคลหลายคนตกลงเข้ากันเพื่อทำการชิงทรัพย์ซึ่งกันและกันในการจัดการศพหรือจัดการศพและสังเคราะห์ครอบครัวของบุคคลหนึ่งบุคคลใดที่ตกลงเข้ากันนั้นซึ่งถึงแก่ความตาย และมีได้ประสงค์จะหาทำเพื่อแบ่งปันกัน

๑๓๑

๑๓๑

“เงินสงเคราะห์” หมายความว่า เงินที่สมาชิกร่วมกันออกช่วยเหลือเป็นค่าจัดการศพหรือค่าจัดการศพและสงเคราะห์ครอบครัวของสมาชิกซึ่งถึงแก่ความตายรวมทั้งเป็นค่าใช้จ่ายเพื่อดำเนินกิจการของ

สงเคราะห์ พ.ศ.๒๕๑๗ แล้ว จะเห็นได้ว่า พระราชบัญญัติการฉกฉวยเงินสงเคราะห์ พ.ศ.๒๕๑๗ มีวัตถุประสงค์ที่จะให้การดำเนินการของการฉกฉวยเงินสงเคราะห์เป็นการกระทำเพื่อสงเคราะห์ซึ่งกันและกันในการจัดการศพและสงเคราะห์ครอบครัวของบุคคลหนึ่งบุคคลใดที่ตกลงเข้ากันซึ่งถึงแก่ความตาย โดยบุคคลที่ตกลงเข้ากันจะต้องเสียเงินค่าสมัคร เงินค่าบำรุงให้แก่สมาคมเพื่อใช้ในการดำเนินการ และเมื่อสมาชิกคนใดคนหนึ่งถึงแก่ความตาย สมาชิกทุกคนจะต้องร่วมกันออกเงินช่วยเหลือเป็นเงินสงเคราะห์ตามจำนวนสมาชิกที่ตาย

อย่างไรก็ดี เนื่องจากก่อนใช้ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๘๗ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๑๕ และพระราชบัญญัติการฉกฉวยเงินสงเคราะห์ พ.ศ.๒๕๑๗ ได้มีสมาคมที่จดทะเบียนเป็นสมาคมตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ซึ่งมีลักษณะหรือวัตถุประสงค์อย่างเดียวกับสมาคมฉกฉวยเงินสงเคราะห์ ซึ่งในข้อบังคับของสมาคมดังกล่าวมีสมาชิกประเภทสมาชิกตลอดชีพอยู่ด้วย และเมื่อใช้ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๘๗ สมาคมเหล่านั้นได้ขอจดทะเบียนและนายทะเบียนได้รับจดทะเบียนไว้แล้ว โดยในข้อบังคับของสมาคมที่นำมาจดทะเบียนได้มีข้อกำหนดรับรองสิทธิของสมาชิกตลอดชีพไว้ว่ายังคงมีสิทธิและหน้าที่เป็นสมาชิกตลอดชีพเช่นเดิม และเนื่องจากมาตรา ๖๒^๓ แห่งพระราชบัญญัติการฉกฉวยเงินสงเคราะห์ พ.ศ.๒๕๑๗ บัญญัติรับรองไว้ว่า ให้ถือว่าสมาคมที่ได้จดทะเบียนไว้แล้วตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๘๗ เป็นสมาคมฉกฉวยเงินสงเคราะห์ที่จดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้ และมีสิทธิ หน้าที่และความรับผิดชอบตามพระราชบัญญัตินี้ทุกประการโดยไม่ต้องมาขอจดทะเบียนใหม่ จึงมีปัญหาว่า ข้อบังคับของสมาคมดังกล่าวจะสมบูรณ์ตามพระราชบัญญัตินี้หรือไม่ และนายทะเบียนจะยกเลิก

สมาคมฉกฉวยเงินสงเคราะห์

๓๗๑

๓๗๑

๓๗๑ มาตรา ๒๖ ห้ามมิให้สมาคมฉกฉวยเงินสงเคราะห์เรียกเก็บเงินอื่นใดจากสมาชิกนอกเหนือจากเงินค่าสมัคร เงินค่าบำรุง และเงินสงเคราะห์

เงินค่าสมัครให้เรียกเก็บจากผู้ซึ่งสมัครเข้าเป็นสมาชิกในครั้งแรกเพียงครั้งเดียว ตามอัตราที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ และต้องไม่เกินคนละห้าสิบบาท

เงินค่าบำรุงให้เรียกเก็บจากสมาชิกเป็นรายเดือนหรือรายปีตามอัตราที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ และต้องไม่เกินคนละยี่สิบบาทต่อปี

เงินสงเคราะห์ให้เรียกเก็บได้ตามจำนวนสมาชิกที่ตาย ตามอัตราที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ และต้องไม่เกินรายละยี่สิบบาท

สมาคมฉกฉวยเงินสงเคราะห์อาจเรียกเก็บเงินสงเคราะห์ไว้ล่วงหน้าเพื่อสำรองจ่ายเป็นค่าจัดการศพได้ แต่ต้องไม่เกินอัตราที่ประชุมใหญ่กำหนด

ในกรณีที่สมาคมฉกฉวยเงินสงเคราะห์เลิก หรือสมาชิกผู้ใดพ้นจากสมาชิกภาพ ให้สมาคมฉกฉวยเงินสงเคราะห์คืนเงินสงเคราะห์ที่เรียกเก็บไว้ล่วงหน้าให้แก่สมาชิกเท่าที่สมาชิกผู้นั้นยังไม่ตกอยู่ในความผูกพันที่จะต้องจ่ายเงินสงเคราะห์ตามที่ได้จ่ายล่วงหน้าไว้แล้ว

๓๗๑ มาตรา ๖๒ นับตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ถือว่าสมาคมฉกฉวยเงินสงเคราะห์ที่จดทะเบียนตามกฎหมายที่ถูกยกเลิกในมาตรา ๓ เป็นสมาคมฉกฉวยเงินสงเคราะห์ที่จดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้ และมีสิทธิ หน้าที่และความรับผิดชอบตามพระราชบัญญัตินี้ทุกประการ

ข้อ ๑๐ ในการขอจดทะเบียนนั้น ถ้าได้ปฏิบัติถูกต้องครบถ้วนตามที่บัญญัติไว้ในข้อ ๙ มีข้อบังคับถูกต้องตามข้อ ๑๒ และข้อบังคับนั้นไม่ขัดต่อกฎหมายและวัตถุประสงค์ของสมาคมอาปนกิจสงเคราะห์ กับทั้งผู้เริ่มก่อการจัดตั้งสมาคมอาปนกิจสงเคราะห์ทุกคน เป็นผู้มีหลักฐานสมควรแก่วัตถุประสงค์ของสมาคมอาปนกิจสงเคราะห์ก็ให้นายทะเบียนรับจดทะเบียน และให้ออกใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวงให้แก่สมาคมอาปนกิจสงเคราะห์นั้น

ข้อ ๑๒ ข้อบังคับของสมาคมอาปนกิจสงเคราะห์อย่างน้อยต้องมีข้อความดังต่อไปนี้

- (๑) ชื่อ ซึ่งต้องมีคำว่า “สมาคมสถาปนากิจสงเคราะห์” กำกับไว้กับชื่อนั้นด้วย
- (๒) วัตถุประสงค์
- (๓) ที่ตั้งสำนักงาน
- (๔) วิธึรับสมาชิกและการขาดจากสมาชิกภาพ
- (๕) อัตราเงินค่าสมัครและอัตราเงินสงเคราะห์และวิธีการชำระเงินนั้น ๆ
- (๖) ข้อกำหนดเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของสมาชิก
- (๗) วิธีการจ่ายเงินค่าจัดการศพ หรือค่าจัดการศพและสงเคราะห์ครอบครัว
- (๘) ข้อกำหนดเกี่ยวกับการใช้จ่ายและการเก็บรักษาทรัพย์สินที่เป็นเงิน
- (๙) ข้อกำหนดเกี่ยวกับการประชุมใหญ่
- (๑๐) ข้อกำหนดเกี่ยวกับจำนวนกรรมการ การพ้นจากตำแหน่งของกรร

ประชุมของคณะกรรมการ

พระราชบัญญัติอาชญากรรมสงคราม พ.ศ.๒๔๘๘ มาตรา ๓^๗ เฉพาะส่วนที่ทำให้มีผลย้อนหลังเป็นการชั่วคราวธรรมดาและตกเป็นโมฆะเฉพาะส่วนนั้น ส่วนบทบัญญัติว่าด้วยการกระทำต่อไปหลังจากเมื่อใช้พระราชบัญญัตินั้นแล้วเป็นอันใช้ได้ จึงเป็นผลให้พระราชบัญญัติอาชญากรรมสงคราม พ.ศ. ๒๔๘๘ ยังมีผลใช้บังคับได้ตลอดมาจนมีการยกเลิกพระราชบัญญัตินั้นในปี พ.ศ.๒๕๑๐ ดังนั้น ข้อบังคับที่ได้จดทะเบียนไว้แล้วในส่วนที่ไม่เกี่ยวกับสมาชิกตลอดชีพยังสมบูรณ์ตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๘๗ และพระราชบัญญัติการสถาปนากิจสงเคราะห์ พ.ศ.๒๕๑๗ ซึ่งนายทะเบียนจะส่งยกเลิกข้อบังคับที่ได้จดทะเบียนไว้โดยชอบแล้วแต่เพียงบางส่วนไม่ได้ เพราะไม่มีบทบัญญัติใดให้อำนาจไว้ นอกจากนี้ อำนาจในการแก้ไขหรือเพิ่มเติมข้อบังคับของสมาคมสถาปนากิจสงเคราะห์จะกระทำได้อีกแต่โดยมติของที่ประชุมใหญ่ตามมาตรา ๑๕^๘ แห่งพระราชบัญญัติการสถาปนากิจสงเคราะห์ พ.ศ.๒๕๑๗

อย่างไรก็ดี คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๓) เห็นว่า กรณีเช่นนี้ในทางปฏิบัติยังมีทางแก้ คือ นายทะเบียนมีอำนาจเสนอแนะให้สมาคมจัดให้มีการประชุมใหญ่เพื่อแก้ไขข้อบังคับโดยยกเลิกในส่วนที่ขัดต่อกฎหมายได้ตามมาตรา ๓๘^๙ แห่งพระราชบัญญัติการสถาปนากิจสงเคราะห์ พ.ศ.๒๕๑๗ ข้อเสนอแนะของนายทะเบียน สมาคมย่อมจะรับทำให้ได้ เพราะถ้ายังไม่แก้ไขข้อบังคับ ความในข้อบังคับที่ขัดต่อกฎหมายก็ย่อมไม่มีผลอยู่ในตัวแล้ว นอกจากนั้นถ้านายทะเบียนเห็นว่ามีความผิดที่กระทำให้เห็นว่า การดำเนินกิจการของสมาคมสถาปนากิจสงเคราะห์ไม่อาจจะดำเนินต่อไปได้ นายทะเบียนก็มีอำนาจสั่งให้เลิกสมาคมสถาปนากิจสงเคราะห์นั้นได้ตามมาตรา ๔๕ (๔)^{๑๐} แห่งพระราชบัญญัติการสถาปนากิจสงเคราะห์

^๗มาตรา ๓ การกระทำใด ๆ อันบุคคลได้กระทำไม่ว่าในฐานะเป็นตัวการหรือผู้สมรู้ต้องตามที่บัญญัติไว้ต่อไปนี้ ให้ถือว่าเป็นอาชญากรรมสงครามและผู้กระทำเป็นอาชญากรรมสงคราม ทั้งนี้ไม่ว่าการกระทำนั้นจะได้กระทำก่อนหรือหลังวันใช้พระราชบัญญัตินี้

๑๗๑

๑๗๑

“มาตรา ๑๕ การแก้ไขหรือเพิ่มเติมข้อบังคับของสมาคมสถาปนากิจสงเคราะห์จะกระทำได้อีกแต่โดยมติของที่ประชุมใหญ่และต้องนำไปจดทะเบียนภายในสิบสี่วันนับแต่วันที่ที่ประชุมใหญ่ลงมติ

นายทะเบียนมีอำนาจไม่รับจดทะเบียนการแก้ไข หรือเพิ่มเติมข้อบังคับของสมาคมสถาปนากิจสงเคราะห์ได้ ในเมื่อเห็นว่าการแก้ไขหรือเพิ่มเติมนั้นขัดต่อวัตถุประสงค์ของสมาคมสถาปนากิจสงเคราะห์ หรือขัดต่อกฎหมาย

การแก้ไขหรือเพิ่มเติมข้อบังคับของสมาคมสถาปนากิจสงเคราะห์ จะยังไม่มีผลใช้บังคับจนกว่านายทะเบียนจะได้รับจดทะเบียนแล้ว

ในกรณีที่นายทะเบียนไม่รับจดทะเบียนการแก้ไขหรือเพิ่มเติมข้อบังคับของสมาคมสถาปนากิจสงเคราะห์ ให้นำมาตรา ๑๒ วรรคสองและวรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม

“มาตรา ๓๘ เพื่อประโยชน์แก่การดำเนินกิจการของสมาคมสถาปนากิจสงเคราะห์ให้เป็นไปด้วยดี เมื่อมีกรณีที่นายทะเบียนเห็นสมควรที่จะได้ฟังความคิดเห็นและคำวินิจฉัยของสมาชิกในปัญหาหรือกิจการใด นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้คณะกรรมการของสมาคมสถาปนากิจสงเคราะห์เรียกประชุมใหญ่วิสามัญเพื่อพิจารณาและวินิจฉัยปัญหาหรือกิจการนั้นได้ และให้นำมาตรา ๒๑ วรรคสามมาใช้บังคับโดยอนุโลม

^{๑๐}มาตรา ๔๕ นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้เลิกสมาคมสถาปนากิจสงเคราะห์ได้ในกรณีดังต่อไปนี้

๑๗๑

๑๗๑

พ.ศ.๒๕๑๗

ปัญหาประการที่สอง เมื่อได้วินิจฉัยในปัญหาประการแรกแล้วว่า การมีสมาชิกตลอดชีพขัดต่อวัตถุประสงค์ในการตกลงเข้ากันเพื่อสงเคราะห์ซึ่งกันและกัน และเมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติการฌาปนกิจสงเคราะห์ พ.ศ.๒๕๑๗ แล้ว ไม่ปรากฏว่าได้มีบทบัญญัติที่กำหนดความรับผิดชอบของสมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์ต่อสมาชิกตลอดชีพไว้นอกจากข้อกำหนดที่ระบุไว้ในข้อบังคับที่ได้จดทะเบียนไว้แล้วตามมาตรา ๑๔^{๑๑}ซึ่งได้แก่ข้อกำหนดเกี่ยวกับอัตราเงินค่าสมัครและอัตราเงินสงเคราะห์และวิธีการชำระเงินนั้น ข้อกำหนดเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของสมาชิกวิธีการจ่ายเงินค่าจัดการศพหรือค่าจัดการศพและสงเคราะห์ครอบครัว และข้อกำหนดเกี่ยวกับการใช้จ่ายและการเก็บรักษาเงินตามมาตรา ๑๔ (๕) (๖) (๗) และ (๘) ดังนั้น ในกรณีเช่นนี้สมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์จึงไม่มีหน้าที่ต้องรับผิดชอบต่อสมาชิกตลอดชีพเมื่อสมาคมได้จ่ายเงินที่สมาชิกตลอดชีพได้จ่ายล่วงหน้าไว้หมดไปแล้ว

(ลงชื่อ) อมร จันทรสมบูรณ์

(นายอมร จันทรสมบูรณ์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มิถุนายน ๒๕๒๗

(๔) มีพฤติการณ์ที่ทำให้เห็นว่า การดำเนินกิจการของสมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์ไม่อาจจะดำเนินต่อไปได้ไม่ว่าเพราะเหตุใด ๆ

เมื่อนายทะเบียนสั่งเลิกสมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์ใด ให้แจ้งคำสั่งเป็นหนังสือพร้อมด้วยเหตุผลไปยังสมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์นั้นโดยมิชักช้า

^{๑๑}มาตรา ๑๔ ข้อบังคับของสมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์อย่างน้อยต้องมีข้อความดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๕) อัตราเงินค่าสมัครและอัตราเงินสงเคราะห์และวิธีการชำระเงินนั้น

(๖) ข้อกำหนดเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของสมาชิก

(๗) วิธีการจ่ายเงินค่าจัดการศพหรือค่าจัดการศพและสงเคราะห์ครอบครัว

(๘) ข้อกำหนดเกี่ยวกับการใช้จ่ายและการเก็บรักษาเงิน

ฯลฯ

ฯลฯ